

แนวทางการจัดหน่วยเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการทางทหาร ของกรมบิน

กระทรวงกลาโหมได้ตราพระราชบัญญัติ การจัดระเบียบราชการกระทรวงกลาโหม ปี พุทธศักราช 2551 โดยได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของกองทัพบกไว้ใน มาตรา 20 ให้กองทัพบกมีหน้าที่ในการเตรียมกำลังทางบก และดำเนินการเกี่ยวกับการใช้กำลังทางบกตามอำนาจหน้าที่ของกระทรวงกลาโหม¹ นอกจากนี้สภาความมั่นคงแห่งชาติยังได้กำหนดความรับผิดชอบเพิ่มเติมให้แก่กองทัพบก โดยต้องมีการเสริมสร้างศักยภาพในการป้องกันประเทศ มีขีดความสามารถในการสนับสนุนภารกิจที่มีใช้การสงคราม และสามารถฝึกกำลังเข้ากับทุกภาคส่วน ในการเผชิญกับภัยคุกคามด้านการป้องกันประเทศทุกรูปแบบ ด้วยการเสริมสร้างและพัฒนากองทัพบกให้มีโครงสร้างและยุทธโศปกรณ์ที่เหมาะสม ทันสมัย มีความพร้อมในการป้องกันประเทศจากภัยคุกคามทุกรูปแบบ² กองทัพบกจึงได้มีการกำหนดร่างยุทธศาสตร์กองทัพบก พ.ศ.2560 – พ.ศ.2567 เพื่อให้สอดคล้องกับร่างยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี โดยมีวัตถุประสงค์มูลฐานไว้ 6 ประการ³ ประการที่สำคัญประการหนึ่ง ได้แก่การเตรียมกำลังกองทัพบกให้มีความพร้อม ในการเผชิญกับภัยคุกคามทางทหาร และยังได้มีการกำหนดยุทธศาสตร์ไว้ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 เรื่องการเสริมสร้างศักยภาพและความพร้อมของกองทัพบกเพื่อการป้องกันประเทศ โดยมีแนวทางการปฏิบัติ 4 แนวทาง ซึ่งแนวทางในการเสริมสร้างความพร้อมรบนั้น ได้มีการกำหนดวัตถุประสงค์เฉพาะไว้ว่า กองทัพบกจะต้องมีความพร้อมรบ ทั้งด้านกำลังพล ยุทธโศปกรณ์ การฝึกศึกษาและแผนการปฏิบัติ มีการกำหนดกลยุทธ์ต่างๆเพื่อสอดคล้องกับแนวทางการปฏิบัติอันได้แก่ การปรับปรุงหลักนิยม การยุทธร่วม การปรับปรุงหลักนิยมและระบบการฝึกศึกษา ให้มีความสอดคล้องกับกำลังรบผสมเหล่า นอกจากนั้นแล้วผู้บัญชาการทหารบก ยังได้กำหนดนโยบายเฉพาะสำหรับด้านยุทธการในการเตรียมกำลังของกองทัพบก ด้วยการพัฒนาขีดความสามารถ ตามแนวคิด Smart Man ในระดับบุคคล และขยายผลไปสู่การเป็น Smart Army ในแต่ละระดับหน่วย ซึ่งจะต้องพัฒนาการฝึกเป็นหน่วยตามวงรอบประจำปี โดยเน้นในการปฏิบัติการทางยุทธวิธีของหน่วยระดับกองพัน การเสริมสร้างความพร้อมรบด้านยุทธโศปกรณ์ ด้วยการจัดทำแผนการดำเนินงานให้สอดคล้องกับความต้องการด้านยุทธการและยุทธศาสตร์กองทัพบก และนโยบายของผู้บัญชาการทหารบก กรมบินซึ่งเป็นหน่วยบินขึ้นตรงของกองทัพบก ได้มีการแปรสภาพหน่วยในการจัดตั้ง ตามคำสั่งกองทัพบก (เฉพาะ) ที่ 46/59 ลง 18 ตุลาคม 2559 เพื่อให้การสนับสนุนกองทัพบกเป็นส่วนรวม ในการปฏิบัติการทางทหารได้หลากหลายรูปแบบ โดยการจัดหน่วยเป็นการปรับปรุงรูปแบบการจัดจากเดิมกองพันบินซึ่งมีหน่วยรองเป็น กองบินปีกหมุนและกองบินเบา แปรสภาพเป็นกรมบิน อันมี

หน่วยรองประกอบด้วย กองพันบินปีกหมุน จำนวน 4 กองพัน กองพันบินปีกติดลำตัว 1 กองพัน และกองพันบินสนับสนุนทั่วไปซึ่งแปรสภาพมาจากกองบินสนับสนุนทั่วไปศูนย์การบินทหารบก 1 กองพัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปฏิบัติการกิจบินทางยุทธวิธีให้แก่กองทัพบก ในการรบ การสนับสนุนการรบ การสนับสนุนการช่วยรบ และการปฏิบัติการทางทหาร นอกเหนือจากสงคราม⁴

เนื่องจากกรมบินเป็นหน่วยที่จัดตั้งขึ้นใหม่ การจัดกำลังสนับสนุนการฝึกต่างๆ และการปฏิบัติตามแผนป้องกันประเทศ ยังใช้รูปแบบของการกำหนดเป็นจำนวนอากาศยาน โดยไม่ได้คำนึงถึงการจัดส่วนบังคับบัญชา ทำให้ขาดการมีส่วนร่วมในการวางแผนตั้งแต่ขั้นตอนของการเตรียมความพร้อม ขาดการดำรงความต่อเนื่องในการปฏิบัติการกิจบินหากต้องปฏิบัติเป็นระยะเวลานาน เมื่อต้องจัดอากาศยานหมุนเวียน เพื่อการซ่อมบำรุงตามระยะเวลา ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงควรได้มีการพิจารณาจัดกำลังให้เหมาะสมและมีความสมบูรณ์ จะทำให้หน่วยบินสามารถปฏิบัติการกิจได้อย่างเต็มขีดความสามารถและต่อเนื่อง ดังนั้นแล้วการจัดหน่วยของกรมบินในการสนับสนุนการกิจทางทหาร ควรมีการจัดในลักษณะอย่างไร การกิจที่ได้รับมอบจากหน่วยรับการสนับสนุนนั้นมีความเหมาะสมกับการจัดหน่วยในกรมบินรูปแบบใด และเพื่อให้หน่วยภายในกรมบินสามารถดำรงความหมุนเนื่องในการปฏิบัติการกิจควรจัดเป็นหน่วยระดับใดไปสนับสนุน ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับนั้นก็เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดทำหลักนิยมของกรมบิน การจัดหน่วยในการสนับสนุนการกิจทางทหาร และต้องการให้หน่วยรับการสนับสนุนเข้าใจถึงขีดความสามารถ และข้อจำกัดของหน่วยภายในกรมบิน

กองทัพบกประเทศสหรัฐอเมริกา นั้นเป็นต้นแบบการจัดของกองทัพบกไทยในปัจจุบันมีการกำหนดหน้าที่การปฏิบัติในเขตยุทธบริเวณ ซึ่งแต่เดิมที่เคยใช้ระบบปฏิบัติการในสนามรบ (Battle Operation System)⁵ โดยเปลี่ยนมาใช้ในการกำหนดเป็นพันธกิจทางการรบ (Warfighting function)⁶ ขึ้นแทน เพื่อให้แต่ละหน่วยได้เข้าใจถึงบทบาทและหน้าที่ของตนเอง เมื่อต้องปฏิบัติการกิจทางทหาร เป็นการจัดกลุ่มกิจเฉพาะต่างๆและระบบการยุทธ์ ซึ่งประกอบไปด้วย กำลังพล หน่วย ข้อมูลข่าวสาร และรูปแบบการปฏิบัติที่มีอยู่เดิม ในระบบปฏิบัติการในสนามรบเข้าด้วยกันใหม่ เพื่อเป็นเครื่องมือสำหรับผู้บังคับบัญชาควบคุมการปฏิบัติการกิจให้บรรลุวัตถุประสงค์ พันธกิจทางการรบที่กล่าวถึง ได้แก่ การบังคับบัญชา(mission command) เป็นเครื่องมือสำหรับผู้บังคับบัญชาในการบังคับบัญชาและการควบคุม โดยมุ่งเน้นที่กำลังพล มากกว่าเทคโนโลยีหรือระบบ ภายใต้การบังคับบัญชา ผู้บังคับบัญชาจะควบคุมการปฏิบัติด้วยการเข้าใจ การสังเกต การอธิบาย การกำกับดูแล

การนำหน่วย และการประเมิน การพัฒนาทั้งภายในหน่วยและหน่วยที่ปฏิบัติงานร่วมกัน ผู้บังคับบัญชาควรให้คำแนะนำ ต่อฝ่ายอำนวยการในการปฏิบัติงาน การจัดการองค์ความรู้ การจัดการข้อมูลข่าวสาร ควบคุมการปฏิบัติในภาพรวมของหน่วย การเคลื่อนที่ และการดำเนินกลยุทธ์(movement and maneuver) เป็นพันธกิจที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนที่ และการใช้กำลังไปในตำแหน่งที่ได้เปรียบ กำลังเข้าฝ่ายศึกหรือภัยคุกคามอื่นๆ การดำเนินกลยุทธ์ได้แก่การใช้อาวุธยิงเล็งตรง การปฏิบัติในระยะใกล้ รวมถึงการปฏิบัติที่มุ่งเน้นการใช้กำลัง ให้มีความได้เปรียบในการปฏิบัติ ต่อกำลังเข้าศึก การข่าว (intelligence) เป็นการใช้เครื่องมือเพื่อให้เข้าใจถึงกำลังเข้าศึก ภูมิประเทศ พลเรือนในพื้นที่ รวมถึงการประสานสอดคล้องในการรวบรวมข่าวสาร ด้วยกิจทางยุทธวิธี ได้แก่ การลาดตระเวน การเฝ้าตรวจ และการข่าวกรองอื่นๆ รวมไปถึงโครงสร้างในทางการข่าวและการสื่อสารในระดับต่างๆ การยิงสนับสนุน(fire) เป็นการรวบรวมและประสานการใช้เครื่องมือในการยิงสนับสนุน ได้แก่ ระบบอาวุธยิงเล็งจำลอง การป้องกันภัยทางอากาศ และการประสานการยิงร่วม ด้วยการใช้ระบบกรรมวิธีเป้าหมาย การดำรงความหนุนเนื่อง (sustainment) เป็นการสนับสนุนและการบริการเพื่อให้แน่ใจว่าหน่วยมีความเสรีในการปฏิบัติ ขยายการปฏิบัติการกิจ การเพิ่มขีดความสามารถในการปฏิบัติเป็นภารกิจหลักในการดำรงความหนุนเนื่อง เป็นเครื่องบ่งบอกถึงความลึกและช่วงเวลาในการปฏิบัติการกิจ เป็นเรื่องที่สำคัญในการดำรงและรักษาความริเริ่มในการปฏิบัติ การพิทักษ์หน่วย(Protection) เป็นการปฏิบัติในการรักษากำลังรบ เพื่อให้ผู้บังคับบัญชาสามารถใช้อำนาจกำลังรบสูงสุด เพื่อให้บรรลุภารกิจ การรักษากำลังรบได้แก่ การป้องกันกำลังพล ยุทโธปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ

เมื่อได้ศึกษาเฉพาะหน่วยบินทหารบก ซึ่งนับว่าเป็นกำลังรบที่มีส่วนสำคัญในการปฏิบัติการกิจของกองทัพบกประเทศสหรัฐอเมริกา หน่วยบินทหารบกมีภารกิจในการตรึง และทำลายกำลังเข้าศึก โดยอาศัยการยิง และการดำเนินกลยุทธ์ สนับสนุนการรบ สนับสนุนการช่วยรบ รวมทั้งปฏิบัติเป็นส่วนหนึ่งของกำลังรบผสมเหล่า โดยโครงสร้างการจัดของหน่วยเป็นการจัดในระดับกองพลน้อยบินเพื่อการสนับสนุนกรม หรือกองพลน้อยดำเนินกลยุทธ์ ภายในกองพลน้อยบินประกอบด้วยหน่วยรองระดับกองพัน 3 - 4 กองพันบินที่มีการจัดแตกต่างกันออกไป หรือเมื่อต้องการปฏิบัติการกิจเป็นการเฉพาะก็สามารถประกอบกำลังเป็นหน่วยเฉพาะกิจได้ นอกจากนี้ยังได้มีการกล่าวถึงภารกิจของกองพลน้อยบินไว้ในคู่มือราชการสนาม (field manual : FM 3-04.111 army aviation brigade) อันได้แก่ การลาดตระเวน (reconnaissance) การเฝ้าตรวจทางอากาศ (aerial surveillance) การระวังป้องกัน (security) การโจมตี (attack) การเคลื่อนที่เข้าปะทะ (movement to

contact) การยุทธ์เคลื่อนที่ทางอากาศ (air assault) การเคลื่อนย้ายทางอากาศ (air movement) การจัดที่บังคับการอากาศ การส่งกลับสายแพทย์ การกู้ภัย(personal recovery) การซ่อมบำรุงอากาศยาน การจัดตั้งจุดเติมน้ำมันเชื้อเพลิงและอาวุธกระสุนในพื้นที่การรบหน้า (Forward Arming and Refueling Point : FARP)⁷ และยังสามารถกล่าวถึงการปฏิบัติการร่วมอากาศ-พื้นดิน (air-ground integration) เพื่อให้การปฏิบัติการของหน่วยทางพื้นดินและหน่วยบินเกิดประสิทธิภาพ โดยมีหลักพื้นฐานของการปฏิบัติในเรื่องการเข้าใจในขีดจำกัดและขีดความสามารถซึ่งกันและกัน การใช้ระเบียบปฏิบัติประจำ (Standing Operating Procedure: SOP) ความสัมพันธ์หรือความคุ้นเคยซึ่งกันและกัน การฝึกพร้อมกันเป็นประจำ การควบคุมบังคับบัญชา การพิจารณาถึงทรัพยากรที่มีอยู่ วิธีการใช้หน่วย การประสานสอดคล้อง ในการนี้กองพลน้อยบินได้จัดส่วนการบินทหารบก (Brigade Aviation Element) เพื่อทำหน้าที่ประสานการวางแผนร่วมกับหน่วยรับการสนับสนุนในเรื่องต่างๆที่เกี่ยวข้องกับการบินทหารบก และจัดชุดนายทหารติดต่อการบินทหารบก(Aviation Liaison Teams) ไว้ในระดับกองพันเพื่อปฏิบัติหน้าที่เช่นเดียวกับส่วนการบินทหารบก⁸

นอกจากการกล่าวถึงรูปแบบการจัดหน่วยและภารกิจโดยทั่วไปแล้ว คู่มือราชการสนามยังได้กำหนดหน้าที่ของกองพลน้อยบินเอาไว้ในพันธกิจทางการรบด้วยเช่นเดียวกัน ซึ่งสำหรับพันธกิจการเคลื่อนที่และการดำเนินกลยุทธ์นั้น กองพลน้อยบินมีหน้าที่ในการให้การสนับสนุนหน่วยดำเนินกลยุทธ์ด้วยการโจมตีระยะใกล้ การปฏิบัติการยุทธ์เคลื่อนที่ทางอากาศ การค้นหาและโจมตี การเคลื่อนที่เข้าปะทะเพื่อกำหนดที่ตั้งและทำลายกำลังข้าศึกในพันธกิจด้านการข่าว กองพลน้อยบินมีหน้าที่ในการปฏิบัติการลาดตระเวน เพื่อกำหนดเส้นทาง เส้นทางอ้อมผ่าน การเฝ้าตรวจเพื่อยืนยันหรือปฏิเสธการปฏิบัติของข้าศึก พันธกิจการยิงสนับสนุน กองพลน้อยบินให้การสนับสนุน เฮลิคอปเตอร์ลาดตระเวนและโจมตีเพื่อประเมินความเสียหายของเป้าหมาย(Battle Damage Assessment : BDA) หรือเพื่อทำการชี้เป้า หรือเข้าโจมตีเป้าหมายในปฏิบัติการโจมตีร่วม ในส่วนของพันธกิจการดำรงความหนูนเนื่องนั้น กองพลน้อยบินจะปฏิบัติการช่วยเหลือหรือกู้ซ่อมอากาศยานเมื่อต้องลงฉุกเฉินหรือประสบเหตุ การจัดให้มีจุดเติมน้ำมันเชื้อเพลิงและอาวุธกระสุนในพื้นที่การรบหน้า การขนย้ายผู้ป่วยหรือผู้บาดเจ็บ พันธกิจการควบคุมบังคับบัญชา กองพลน้อยบินจัดให้มีที่บังคับการเคลื่อนที่ การถ่ายทอดสัญญาณ และการควบคุมการจราจรทางอากาศ และสุดท้ายในพันธกิจการพิทักษ์หน่วย กองพลน้อยบินให้การระวังป้องกันในขบวนเคลื่อนย้าย การลาดตระเวนพื้นที่ เพื่อป้องกันการโจมตีจากเครื่องยิงลูกระเบิด หรือจรวด

รูปแบบการจัดและหลักนิยมของกองทัพไทยนั้น มีพื้นฐานมาจากประเทศสหรัฐอเมริกา ปัจจุบันยังคงใช้ระบบปฏิบัติการในสนามรบ(Battle Operation System : BOS)⁹ ซึ่งเป็นเครื่องมือทางกายภาพ(ทหาร หน่วย และยุทธโศปกรณ์) เพื่อมุ่งไปสู่การบรรลุภารกิจทางทหารประกอบด้วย การปฏิบัติ 7 ประการอันได้แก่ การดำเนินกลยุทธ์(Maneuver) ซึ่งเป็น การเคลื่อนย้ายหน่วย เพื่อให้ได้ตำแหน่งที่ได้เปรียบต่อกำลังฝ่ายข้าศึก กำลังทหารราบ กำลังยานเกราะ กำลังหน่วยบินทหารบก จะได้รับการฝึกเพื่อการดำเนินกลยุทธ์เป็นหลัก การดำเนินกลยุทธ์จะทำให้กำลังฝ่ายเรา สามารถทำลายหรือขัดขวางการเคลื่อนที่ของกำลังฝ่ายข้าศึก ด้วยการใช้อำนาจการยิงเล็งตรงและเล็งจำลองหรือแสดงการคุกคามที่จะใช้สิ่งดังกล่าว การข่าวกรอง(Intelligence) เป็นการปฏิบัติเพื่อวางแผน สั่งการ อำนวยการ รวบรวม ดำเนินกรรมวิธี ผลิตและแจกจ่ายข่าวกรองเกี่ยวกับภัยคุกคามและสภาพแวดล้อม รวมถึงการเตรียมสนามรบด้านการข่าว โดยการข่าวกรองนั้นจะได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและใช้เป็นพื้นฐานต่อการปฏิบัติการทั้งปวงของฝ่ายเรา การยิงสนับสนุน (Fire Support) ประกอบด้วยการยิงสนับสนุนต่อกำลังทางบก กำลังทางทะเล กำลังปฏิบัติการ ยุทธสะเทินน้ำสะเทินบก และกำลังปฏิบัติการพิเศษ ในการสู้รบกับกำลังฝ่ายข้าศึก และ อำนวยความสะดวกในการไล่ติดตาม การยิงสนับสนุนจะกระทำเพื่อรั้งหนวง รบกวม ทำลายระบบหรือสิ่งอำนวยความสะดวกของฝ่ายข้าศึก การดำเนินกลยุทธ์และการยิงสนับสนุนอาจจะส่งเสริมซึ่งกันและกัน แต่แตกต่างกันที่เป้าหมายและเครื่องมือ การป้องกัน ภัยทางอากาศ(Air Defense) จะปฏิบัติเพื่อพิทักษ์กำลังรบจากการโจมตีทางอากาศ การ ฝ้าตรวจทางอากาศ กระทำเพื่อป้องกันการขัดขวางจากกำลังทางอากาศของกำลังฝ่าย ข้าศึกที่จะกระทำต่อฝ่ายเรา ความคล่องแคล่ว/การต่อต้านความคล่องแคล่ว/ความอยู่รอด (Mobility/Counter Mobility/Survivability)การปฏิบัติการด้านความคล่องแคล่วนั้น จะ ดำรงรักษาความมีเสรีในการดำเนินกลยุทธ์ของฝ่ายเรา อันประกอบด้วย การเจาะเครื่องกีด ขวาง การเพิ่มการหมุนเวียนในสนามรบ การปรับปรุงหรือสร้างถนน จัดให้มีการสนับสนุน ด้านสะพานและแพ ตลอดจนพิสูจน์สุจณ์ทราบเส้นทางรอบๆพื้นที่เป็อนพิช การต่อต้านความ คล่องแคล่วเป็นการปฏิเสธความคล่องแคล่ว และจำกัดการดำเนินกลยุทธ์ของฝ่ายข้าศึก ส่งเสริมประสิทธิภาพในการปฏิบัติของฝ่ายเรา ซึ่งประกอบไปด้วย การสร้างเครื่องกีดขวาง และการสร้างคว้น การปฏิบัติด้านความอยู่รอดจะให้การพิทักษ์กำลังฝ่ายเราจากผลกระทบ ของระบบอาวุธฝ่ายข้าศึก และจากเหตุการณ์ทางธรรมชาติ การสร้างความแข็งแรงให้กับสิ่ง อำนวยความสะดวก การสร้างป้อมค่ายให้กับที่มั่นรบเป็นมาตรการความอยู่รอดในเชิงรุก การลวงทางทหาร การรักษาความลับในการปฏิบัติการและการกระจายกำลัง สามารถเพิ่ม ความอยู่รอดให้สูงขึ้น การสนับสนุนทางการช่วยรบ(Combat Service Support) เป็น กิจกรรมที่ต้องการความชำนาญทางเทคนิคพิเศษ ด้วยการใช้โครงสร้างพื้นฐานประจำพื้นที่

และการสนับสนุนที่ได้ทำสัญญาหรือข้อตกลงไว้ การจัดให้มีเครื่องมือทางวัตถุสำหรับกองกำลังที่จะปฏิบัติการ ซึ่งหาได้จากฐานการผลิตและศูนย์การทดแทนที่จัดตั้งขึ้นให้กับกำลังทหารที่ทำการสู้รบติดพันอยู่กับข้าศึก การสนับสนุนทางการช่วยรบจะดำเนินการอย่างเต็มขอบเขตการปฏิบัติการทางทหาร การบังคับบัญชาและการควบคุม(Command and Control) มี 2 องค์ประกอบ ได้แก่ ผู้บังคับบัญชา และระบบการบังคับบัญชาและการควบคุม การติดต่อสื่อสาร การข่าวกรอง และเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ซึ่งเป็นโครงหลักของการบังคับบัญชาและการควบคุม ทำให้ผู้บังคับบัญชาสามารถนำหน่วยจากพื้นที่ใดๆในสนามรบก็ได้ ระบบการบังคับบัญชาและการควบคุม จะสนับสนุนความสามารถของผู้บังคับบัญชาในการแจ้งผลการตัดสินใจ การแบ่งมอบอำนาจ และการประสานสอดคล้องระบบปฏิบัติการในสนามรบ และยิ่งไปกว่านั้นระบบการบังคับบัญชาและการควบคุม ยังสนับสนุนขีดความสามารถของผู้บังคับบัญชา เพื่อปรับแผนสำหรับปฏิบัติการในอนาคต แม้ในขณะที่กำลังให้ความสำคัญในการสู้รบ

เมื่อกล่าวถึงเฉพาะหน่วยบินทหารบกในภารกิจการสนับสนุนหน่วยดำเนินกลยุทธ์นั้น ได้กำหนดการปฏิบัติไว้ในหลักนิยามการบินทหารบก¹⁰อันได้แก่ การปะทะโจมตีเพื่อทำลายเอาชนะ รบกวาน รังหน่วงข้าศึกหรือเป้าหมายคุ่มค่าอื่นๆที่อยู่นอกเหนือขีดความสามารถของกำลังทหารฝ่ายเดียวกัน ปฏิบัติการลาดตระเวนโดยอากาศยานและอากาศยานไร้คนบิน การยุทธเคลื่อนที่ทางอากาศสำหรับหน่วยทหารทั่วไปและกำลังปฏิบัติการพิเศษในการเข้ายึดครองที่หมายทำลายกำลังฝ่ายข้าศึกหรือเป้าหมายที่คุ่มค่า การแทรกซึมเข้าที่หมายของกำลังทหารปกติและหน่วยรบพิเศษ การขนส่งสิ่งอุปกรณ์และกำลังพลทางอากาศให้กับหน่วยดำเนินกลยุทธ์ที่ปฏิบัติการในพื้นที่ห่างไกล การส่งกลับสายแพทย์ ให้การช่วยเหลือกำลังพลที่ถูกปิดล้อมติดขัดในดินแดนข้าศึก รวมไปถึงความจำเป็นในการดำรงความต่อเนื่องของหน่วยบินเองในการสนับสนุนให้กับหน่วยกำลังรบ โดยพึ่งเล็งในการซ่อมบำรุงอากาศยาน ชุดกู้ซ่อมอากาศยานประสบอุบัติเหตุหรือลงฉุกเฉิน การจัดตั้งจุดเติมน้ำมันเชื้อเพลิงและอาวุธกระสุนในพื้นที่การรบหน้า ช่วยให้ผู้บังคับหน่วยสามารถวางแผนยืดระยะปฏิบัติการของอากาศยาน เพื่อมิให้ต้องเสียเวลาในการบินไปกลับไปเพิ่มเติมในพื้นที่ส่วนหลังของฝ่ายเรา และเป็นการยืดระยะปฏิบัติการให้ลึกเข้าไปในพื้นที่ส่วนหลังขยายความกว้างพื้นที่ปฏิบัติการในดินแดนข้าศึก เพื่อให้การสนับสนุนหน่วยดำเนินกลยุทธ์ภาคพื้นดินเป็นไปอย่างต่อเนื่อง

เมื่อมีการแปรสภาพหน่วยเพื่อจัดตั้งเป็นกรมบิน ได้กำหนดขีดความสามารถไว้ในอัตราการจัดอาวุธยุทธภัณฑ์อันได้แก่ การเคลื่อนย้ายกำลังพลและยุทธภัณฑ์เพื่อการปฏิบัติการ

ยุทธศาสตร์เคลื่อนที่ทางอากาศ และการเคลื่อนย้ายทางยุทธวิธีอื่นๆ สนับสนุนการปฏิบัติการพิเศษ การลาดตระเวนทางอากาศ การลาดตระเวนติดอาวุธ การโจมตีภาคพื้น การโจมตี ยานเกราะและรถถัง ประกอบกำลังในการปฏิบัติการทางลึกลับ จัดตั้งที่บัญชาการรบใน อากาศ ตรวจการทางอากาศ ซึ่เป้า ถ่ายทอดพื้นที่การรบ เผ่าตรวจสนามรบ ส่งกลับสาย แพทย์อย่างจำกัด การส่งกำลังทางอากาศ รวมถึงขีดความสามารถในการดำรงความหนุ นื่อง หน่วยบินในระดับกองพันมีขีดความสามารถเพิ่มเติมได้แก่ การส่งกลับสายแพทย์ อย่างจำกัด การค้นหาภัยภัย ดำเนินการส่งกำลังภายในหน่วย การส่งกำลังน้ำมัน การส่ง กำลังกระสุน¹¹ กรมบินจะปฏิบัติการกิจในฐานะกำลังทางอากาศสนับสนุนให้กับกองกำลัง รบผสมเหล่า หรือในฐานะกำลังรบทางอากาศสนับสนุนหน่วยดำเนินกลยุทธ์ เมื่อได้ พิจารณาระบบปฏิบัติการในสนามรบควบคู่กับขีดความสามารถของกรมบิน ทำให้สามารถ กำหนดหน้าที่ในการปฏิบัติการกิจได้ดังต่อไปนี้ซึ่งได้แก่ การดำเนินกลยุทธ์ กรมบินจะใช้ ความคล่องตัวและอำนาจการยิงของอากาศยาน ทำให้หน่วยดำเนินกลยุทธ์ ดำรงความ เหนือกว่าไว้ได้ สามารถเกาะและดำรงการเกาะข้าศึก ทำลายข้าศึกในทางลึกลับ เข้าติดต่อจุด แดกหัก ในส่วนของ ฮ.โจมตีจะทำให้ผู้บังคับบัญชา สามารถสร้างอำนาจการยิงที่รุนแรง ณ จุดใด ๆ ในสนามรบได้อย่างรวดเร็ว และยังสามารถสนับสนุนการรบระยะประชิดด้วยการ ระวังป้องกันให้กับหน่วยดำเนินกลยุทธ์ได้ ในการยิงสนับสนุนกรมบินจะจัดอากาศยาน สนับสนุนการยิง ด้วยอาวุธยิงเล็งตรง เล็งจำลอง และอาวุธพิเศษ สนับสนุนการยิงด้วย ระบบอาวุธประจำอากาศยาน (จรวดและปืนกลอากาศ) นอกจากให้การสนับสนุนดังกล่าว แล้ว กรมบินยังมีขีดความสามารถในการสนับสนุนการยิงด้วยการค้นหาเป้าหมาย การชี้ เป้าหมายด้วยแสงเลเซอร์ หรืออุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ และการปรับการยิงให้กับอาวุธเล็ง จำลอง ในการข่าวกรองนั้น กรมบินมีขีดความสามารถในการรวบรวม และการกระจาย ข้อมูลข่าวสารที่มีอยู่ ส่งเสริมการรวบรวมข่าวกรอง ด้วยการลาดตระเวน การแจ้งเตือนแต่ เน้น ๆ การค้นหาเป้าหมาย การสนับสนุนด้านอิเล็กทรอนิกส์ ตลอดจนการประเมินความ เสียหายจากการรบ ในการสนับสนุนการเคลื่อนที่ การขัดขวางการเคลื่อนที่ และความอยู่ รอดนั้น กรมบินจะให้การสนับสนุนอากาศยานในการเคลื่อนที่ของหน่วยดำเนินกลยุทธ์เพื่อ ข้ามสิ่งกีดขวางตามธรรมชาติ หรือที่มนุษย์สร้างขึ้น ในขณะเดียวกันหน่วยบินลาดตระเวน ทางอากาศ จะเป็นผู้พิสูจน์ทราบ สิ่งกีดขวางต่าง ๆ ในเส้นทางหรือพื้นที่ ขณะที่หน่วย ดำเนินกลยุทธ์เคลื่อนที่ไปข้างหน้า พร้อมกับการระวังป้องกัน ในเรื่องการป้องกันภัยทาง อากาศ กรมบินอาจได้รับการร้องขอเพื่อให้ทำการยิงข่มต่อการป้องกันภัยทางอากาศของ ข้าศึกได้ (Suppress Enemy Air Defense: SEAD) ประเด็นการสนับสนุนทางการช่วยรบ ซึ่งเป็นเรื่องที่มีความสำคัญ กรมบินสามารถให้การสนับสนุนอากาศยานในการขนส่งอาวุธ ยุทโธปกรณ์ เสบียง ชิ้นส่วนซ่อม และการบริการส่งกลับผู้เจ็บป่วยทางอากาศได้ ท้ายที่สุด

ในเรื่องของการบังคับบัญชาและการควบคุม กรมบินมีขีดความสามารถในการจัดอากาศยานเป็นที่บังคับทางอากาศ เพื่อการบังคับบัญชาและการควบคุมที่มีความคล่องตัวสูง รวมทั้งการควบคุมห้วงอากาศ ซึ่งในการประสานการปฏิบัติกับหน่วยดำเนินกลยุทธ์ ต้องเริ่มต้นตั้งแต่ขั้นตอนของการวางแผนในการปฏิบัติ กรมบินมีจะได้จัดส่วนการบินทหารบก หรือชุดนายทหารติดต่อกับการบินทหารบก ไปเป็นผู้ให้คำแนะนำในขีดความสามารถขีดจำกัด และหนทางปฏิบัติที่ดีที่สุดในการใช้หน่วยบิน การใช้ ฮ.ลาดตระเวน หรือ ฮ.โจมตี ซึ่งต้องการมาตรการควบคุมที่มีประสิทธิภาพ เพื่อลดอันตรายอันจะเกิดจากการโจมตีกำลังฝ่ายเดียวกัน(Fratricide)

การปฏิบัติภารกิจทางทหารของหน่วยบิน โดยขั้นตอนในการเตรียมกำลังนั้น ที่ผ่านมามีหน่วยบินได้กำหนดการฝึกของหน่วยขึ้นทั้งที่เป็นภารกิจเฉพาะของหน่วยบินเองและการฝึก ร่วมกับหน่วยดำเนินกลยุทธ์ กรณีการฝึกร่วมกับหน่วยพร้อมรบเคลื่อนที่เร็วของกองทัพบก (Rapid deployment Force : RDF) หน่วยบินได้จัดกำลังโดยระบุเป็นจำนวนอากาศยาน ได้แก่ ฮ.ใช้งานทั่วไปแบบ 17 จำนวน 1 เครื่อง ฮ.โจมตีแบบ 1 จำนวน 2 เครื่อง และ ฮ.ใช้งานทั่วไปแบบ 1 หรือแบบ 212 จำนวน 4 เครื่อง¹² ปฏิบัติภารกิจลาดตระเวน การยุทธเคลื่อนที่ทางอากาศ และการส่งกลับสายแพทย์ทางอากาศ ในขั้นของการใช้กำลังนั้น ได้กล่าวถึงการใช้อากาศยานไว้ในแผนป้องกันประเทศ ซึ่งมีการจัดหน่วยบินเพื่อสนับสนุนภารกิจต่างๆในหลากหลายลักษณะอันได้แก่ การจัด 1 หน่วยบินปีกหมุน สนับสนุนการเคลื่อนย้ายทางอากาศให้แก่กองร้อยเตรียมพร้อมของ ทภ.1 หรือ ทภ.2¹³ การจัด 1 ชุด ฮ.โจมตีสนับสนุนทางอากาศโดยใกล้ชิด ให้กับ ทภ.1 หรือ ทภ.2¹⁴ การเตรียม ฮ.ทบ.(ฮ.ท.1 ฮ.ท.212 และ ฮ.ล.47) เพื่อสนับสนุนการเคลื่อนย้ายหน่วยต่างๆของ ทบ.จากที่ตั้งปกติ ไปยังที่รวมพลขั้นต้นในพื้นที่ของ ทภ.1 หรือ ทภ.2¹⁵ การจัด ฮ.ท.60 จำนวน 3 เครื่อง สนับสนุนการปฏิบัติการของ นสศ.¹⁶ การจัดหน่วยบินเฉพาะกิจสนับสนุนการปฏิบัติการของหน่วยพร้อมรบเคลื่อนที่เร็ว ของ ทบ.ในขั้นที่ 2 เมื่อสั่ง¹⁷

จากการศึกษาทฤษฎีการจัดองค์กร ซึ่งได้กำหนดคำจำกัดความขององค์กรไว้หมายถึงการจัดระบบความสัมพันธ์ระหว่างส่วนงานต่างๆ และบุคคลในองค์กร ด้วยการกำหนดภารกิจอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบให้ชัดเจน เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายตามภารกิจขององค์กร โดยมีหลักการจัดองค์กรที่สำคัญได้แก่ วัตถุประสงค์หรือหน้าที่ในการจัดตั้งองค์กรที่ชัดเจน ความมีเอกภาพในการบังคับบัญชาที่เจ้าหน้าที่รับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชา หรือหัวหน้างานเพียงคนเดียว มีความสมดุลของปริมาณงานที่ได้รับมอบหมายหรือที่ต้องปฏิบัติ มีความสามารถในการบริหารองค์กรได้อย่างต่อเนื่อง และมี

การประสานงานให้ทุกๆฝ่ายร่วมมือกันและทำงานประสานสอดคล้องกันเพื่อประโยชน์ขององค์กร¹⁸ เมื่อเปรียบเทียบการจัดหน่วยบินเพื่อการฝึกและการสนับสนุนตามแผนป้องกันประเทศตามที่ได้กล่าวมากับทฤษฎีการจัดองค์กร แล้วพบว่าการจัดหน่วยบินยังขาดความสมบูรณ์ในการปฏิบัติภารกิจ อาทิเช่น ความสมดุลของจำนวนอากาศยานกับปริมาณงานที่ได้รับหรือการบริหารองค์กรให้ได้อย่างต่อเนื่อง ไม่สามารถทำได้เช่นเดียวกันเนื่องจากข้อจำกัดของจำนวนกำลังพล

นอกจากการค้นคว้าทางด้านเอกสาร ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ผู้ที่มีความรู้ความสามารถ และผู้ที่มีประสบการณ์ในการทำงานร่วมกับหน่วยบิน ได้แก่ รองผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาหลักนิยมและยุทธศาสตร์ กรมยุทธศึกษาทหารบก อาจารย์โรงเรียนเสนาธิการทหารบก ผู้บังคับการกรมทหารปืนใหญ่ที่ 1 รักษาพระองค์ รองผู้บังคับกรมทหารม้าที่ 5 รักษาพระองค์ เกี่ยวกับการจัดหน่วยของกรมบิน ในประเด็น การจัดและขีดความสามารถของกรมบิน ภารกิจที่กรมบินควรต้องปฏิบัติในการสนับสนุนหน่วยดำเนินกลยุทธ์ การประสานการปฏิบัติและการวางแผนร่วมกับหน่วยรับการสนับสนุน การดำรงความหน่วงเนื่องของหน่วยบิน และการจัดหน่วยบินไปให้การสนับสนุนหน่วยควรเป็นลักษณะใด คำตอบที่ได้เป็นไปในทำนองเดียวกัน กล่าวคือการจัดและขีดความสามารถ ผู้ให้สัมภาษณ์ทราบว่ามีการปรับปรุงการจัดหน่วยเป็นกรมบินซึ่งเป็นหน่วยตั้งขึ้นใหม่ แต่ไม่ทราบถึงรายละเอียดในการจัด ภารกิจ และขีดความสามารถ หน่วยดำเนินกลยุทธ์มีความต้องการให้กรมบินมีขีดความสามารถในการสนับสนุนหน่วยในภารกิจต่างๆ ทั้ง ภารกิจการรบ ภารกิจสนับสนุนการรบ และภารกิจสนับสนุนการช่วยรบ การประสานงานและการวางแผนการปฏิบัติงานร่วมกับอากาศยานที่ผ่านมา ไม่มีแบบแผนที่ชัดเจน มีการจัดนายทหารติดต่อไปร่วมให้คำแนะนำและประสานการปฏิบัติในบางครั้ง หรือบางกรณีใช้การประสานงานกับเจ้าหน้าที่ประจำอากาศยานโดยตรง การดำรงความหน่วงเนื่องในการปฏิบัติภารกิจของหน่วยบินนั้น หน่วยควรมีการจัดชุดซ่อมบำรุง และการสนับสนุนในเรื่องต่างๆของหน่วยบินขึ้น และในประเด็นสุดท้ายการจัดหน่วยบินไปสนับสนุน ควรเป็นการจัดหน่วยที่มีส่วนบังคับบัญชา และส่วนปฏิบัติการบิน เพื่อให้หน่วยมีขีดความสามารถในการควบคุมบังคับบัญชาการวางแผน และการประสานงานกับหน่วยรับการสนับสนุน

จากข้อมูลที่ได้กล่าวมาตั้งแต่ต้นสามารถสรุปได้ว่า กองทัพบกประเทศสหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นประเทศมหาอำนาจ ใช้หลักการจัดองค์กรในการจัดหน่วยกองพลน้อยบินให้การสนับสนุนกรมหรือกองพลดำเนินกลยุทธ์ ตอบสนองการปฏิบัติในทุกพันธกิจทางการรบ จัดเป็นกำลังรบเฉพาะกิจเพื่อปฏิบัติภารกิจเป็นการชั่วคราว ตามคุณลักษณะและขีดความสามารถของ

อากาศยาน นอกจากนี้กองพลน้อยบินยังมีขีดความสามารถในการดำรงความหนุ่เนื่องในการปฏิบัติการกิจได้อีกด้วย หน่วยบินของกองทัพบกไทยได้เปลี่ยนแปลงการจัดหน่วยให้มีขีดความสามารถเพื่อให้สามารถปฏิบัติการกิจได้ในทุกระบบปฏิบัติการในสนามรบ ซึ่งเป็นต้นแบบก่อนกองทัพบกสหรัฐอเมริกา จะเปลี่ยนเป็นพันธกิจทางการรบของ ส่วนหน่วยในระดับกองพันปฏิบัติการกิจบินได้อย่างจำกัด แต่สามารถจัดกำลังหรือหน่วยเพิ่มเติมเพื่อเพิ่มขีดความสามารถ ดำรงความหนุ่เนื่องในการปฏิบัติการกิจได้ด้วยตัวเอง มีส่วนควบคุมบังคับบัญชา ซึ่งแตกต่างจากการจัดหน่วยเป็นจำนวนอากาศยานในการฝึก และการจัดเพื่อปฏิบัติตามแผนป้องกันประเทศ นอกจากนี้ไม่สามารถปฏิบัติการกิจ ได้อย่างมีประสิทธิภาพแล้ว ยังขาดส่วนบังคับบัญชา ขาดการวางแผนร่วม ไม่มีขีดความสามารถในการดำรงความหนุ่เนื่องในการปฏิบัติการกิจ ขัดแย้งกับทฤษฎีการจัดองค์การที่ได้กล่าวไว้ และยังสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ ผู้มีประสบการณ์ที่ต้องการให้หน่วยบินปฏิบัติการกิจสนับสนุนหน่วยดำเนินกลยุทธ์ได้ทุกภารกิจ มีส่วนควบคุมบังคับบัญชาและการประสานการวางแผนการปฏิบัติ และสามารถดำรงความหนุ่เนื่องในการปฏิบัติการกิจ

จะเห็นได้ว่าหน่วยบินมีขีดความสามารถ ในการปฏิบัติการกิจได้หลากหลายรูปแบบตามที่หน่วยรับการสนับสนุนต้องการ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับคุณลักษณะ ขีดความสามารถ และประเภทของอากาศยาน รวมถึงจำนวนอากาศยานที่เหมาะสมในการดำรงความต่อเนื่องการปฏิบัติการกิจ และหมุนเวียนเพื่อการซ่อมบำรุง การปกครองบังคับบัญชา การวางแผนประสานงาน ร่วมกับหน่วยรับการสนับสนุน และงานธุรการอื่นๆ ดังนั้นรูปแบบการจัดหน่วยของกรมบินในการสนับสนุนการปฏิบัติการกิจทางทหารเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูง ควรจัดให้มีส่วนควบคุมบังคับบัญชา รวมส่วนซ่อมบำรุงและส่วนสนับสนุน มีหน้าที่ในการวางแผนประสานงานเพื่อป้องกันอันตราย ที่อาจจะเกิดขึ้นจากการโจมตีกำลังฝ่ายเดียวกัน การส่งกำลัง การซ่อมบำรุง การจัดชุดกู้ซ่อม ชุดเติมน้ำมันเชื้อเพลิงและอาวุธกระสุนในพื้นที่การรบหน้า และงานธุรการอื่นๆ ส่วนปฏิบัติการบิน ได้แก่กองร้อยบินต่างๆ เพื่อวางแผนการบิน การจัดเจ้าหน้าที่ประจำอากาศยาน และปฏิบัติการกิจบินในรูปแบบต่างๆได้อย่างเต็มขีดความสามารถ โดยไม่ต้องกังวลในเรื่องอื่นๆ และส่วนระวังป้องกันเนื่องจากหน่วยบินมีขีดจำกัดในการระวังป้องกันตนเอง กรมบินอาจร้องขอรับการสนับสนุนจากหน่วยเหนือในการจัดกำลังเพื่อเป็นส่วนระวังป้องกันฐานปฏิบัติการ หรือตำบลในการเติมน้ำมันเชื้อเพลิงและอาวุธกระสุนในพื้นที่การรบหน้าหากมีความจำเป็น เมื่อรวมทั้งสามส่วนเข้าด้วยกัน หน่วยที่เหมาะสมในการจัดอากาศยานไปสนับสนุนการปฏิบัติการกิจทางทหาร ควรเป็นหน่วยในระดับกองพัน ซึ่งมีความพร้อมในเรื่องดังที่กล่าวมา การจัดอาจเป็นกองพันหย่อนกำลัง เป็นลดขนาดของหน่วยลงเพื่อความคล่องแคล่วในการ

เคลื่อนย้ายหน่วย แต่ยังคงขีดความสามารถในการปฏิบัติการกิจสนับสนุนหน่วยต่างๆ หรือจัดเป็นกองพันเพิ่มเติมกำลัง เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการปฏิบัติการกิจของหน่วย โดยพิจารณาจากภารกิจที่คาดว่าจะต้องปฏิบัติในอนาคต

นอกเหนือจากการรูปแบบการจัดหน่วยของกรมบิน ในการสนับสนุนการปฏิบัติการกิจทางทหารแล้ว ผู้วิจัยเสนอให้กรมบินควรดำเนินการจัดทำหลักนิยมการปฏิบัติการกิจทางทหาร เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนารูปแบบการฝึกให้เกิดความชำนาญ รวมถึงจัดเวทีหรือนำข้อมูลกรมบินไปเป็นส่วนหนึ่งของการบรรยายในหลักสูตรต่างๆ เพื่อเผยแพร่และประชาสัมพันธ์แก่หน่วยต่างๆ ให้เข้าใจถึงภารกิจ การจัด ขีดความสามารถและขีดจำกัดของหน่วยบิน นำไปวางแผนการใช้อากาศยานอย่างมีประสิทธิภาพ และควรได้มีการปรับรูปแบบการจัดหน่วยในการสนับสนุนการฝึก หรือสนับสนุนภารกิจตามแผนป้องกันประเทศ ให้อยู่ในรูปของกองพันหรือกองพันเฉพาะกิจ อันจะนำไปสู่การเสริมสร้างความพร้อมรบ ทั้งด้านกำลังพลโดยเฉพาะกำลังพลประเภทนักบิน และช่างประจำอากาศยาน ซึ่งต้องการระยะเวลาในการฝึกฝน และสะสมประสบการณ์ในการปฏิบัติงานร่วมกับอากาศยานซึ่งเป็นยุทธโธปกรณ์ที่มีราคาแพง ใช้เวลาในการจัดหามา และสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายในการซ่อมบำรุงสูง